

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

NŐK JOGAIÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/29/4/2016
MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2016. NOVEMBER 23. 11.00

Helyszín: 1054 Budapest, Akadémia u. 3. Klubterem

Időpont: 2016. november 23. 11.00

Tárgy: Nők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Beneda Attila, család és népesedéspolitikáért felelős helyettes államtitkár köszöntötte a résztvevőket, majd megkérdezte, hogy az előre megküldött napirenddel kapcsolatban van-e valakinek észrevétele javaslata. Köszöntötte Morvai Krisztinát, az Európai Parlament képviselőjét, aki megfigyelőként vett részt az ülésen. Jelezte, hogy természetesen van lehetősége hozzászólni Képviselő Asszonynak a napirendhez, szívesen fogadják a szakmai véleményét. Ugyanakkor politikai felszólalásra nincs lehetőség, tekintettel a Munkacsoport feladataira.

A résztvevőknek nem volt észrevétele a napirenddel kapcsolatban.

1. napirend: Új szervezeti keretek ismertetése

Dr. Beneda Attila beszámolt az EMMI szervezeti átalakulásáról. Elmondta, hogy Fűrész Tünde miniszteri biztosként a bölcsődei ellátásokért felelős, de továbbra is részt vesz az Államtitkárság munkájában, a Családügyi és Nőpolitikai Főosztály vezetőjeként. Novák Katalin államtitkár asszony már nem csak család- és ifjúságügyért felelős államtitkárként tevékenykedik. Létrejött egy új államtitkárság az EMMI-ben, amely a nemzetközi és európai uniós ügyek felelőse. Az új államtitkárság vezetésére nem lett államtitkár kinevezve, ezeket a feladatokat is Novák Katalin államtitkár asszony látja el.

Fűrész Tünde kiegészítette **Beneda Attila** beszámolóját azzal, hogy 2016. szeptember 1-ével megszűnt a Nemzeti Család- és Népesedéspolitikai Intézet, ugyanakkor létrehozásra került a Családbarát Ország Nonprofit Közhasznú Kft., amely sokat segít az Államtitkárság munkájában.

Dr. Beneda Attila hozzátette még, hogy az Államtitkárság átköltözik az EMMI Szalai utcai épületébe.

2. napirend: Őszi jogalkotási folyamatban a nőket érintő jogszabályi változások ismertetése

Fűrész Tünde miniszteri biztosi feladatait tekintve beszámolt néhány jogszabályi változásról, amely a bölcsődei rendszer átalakítását érinti. 2017. január 1-én lép hatályba az a rendelkezés, amelynek értelmében minden olyan településen, ahol 40-nél több 3 év alatti gyermek van, vagy 5 olyan család, amely ezt igényli, biztosítani kell majd a bölcsődei ellátást. Ez jövő évtől nemcsak a bölcsődét és a családi napközit jelenti, hanem a települések, a fenntartók létre tudnak majd hozni mini bölcsődét, amely a mostani bölcsődénél kisebb létszámú és rugalmasabb körülmények között létrehozható bölcsődei forma. A családi napközik át fognak alakulni családi bölcsődévé. Ennek az átalakulásnak a lebonyolítása a kormányhivatalok segítségével már folyamatban van. Ösztönözni szeretnék a munkahelyi bölcsődéket is a jövő évtől. E tekintetben jelentős uniós források is rendelkezésre állnak. Bölcsődére, mini bölcsődére, családi bölcsődére önkormányzatok tudnak, illetve tudtak pályázni az idei évben, közel 100 millió forintos nagyságrendben. Ez a keret kezd kimerülni, tehát az önkormányzatok valóban éltek a lehetőséggel. Hamarosan kiírásra kerül egy GINOP konstrukció 4 milliárd Forint értékben, ami a munkahelyi bölcsődék létrehozását fogja támogatni.

Fűrész Tünde a Családügyi és Nőpolitikai főosztály vezetőjeként beszámolt arról, hogy az idei őszi jogalkotási folyamat során benyújtottak egy nagy törvényjavaslatot, amely inkább egy jogalkalmazást segítő csomag. A törvény elfogadása jelenleg parlamenti szakaszban van. Alapvetően olyan pontosítások vannak benne, amelyek egyszerűbbé, könnyebbé teszik a jogszabályok mindennapokban való alkalmazását. Két elemet kiemelt: az egyszülős családok előnyt élvezzenek a bölcsődébe való bekerülésnél, illetve válás esetén a családi pótlék megosztásáról a szülők dönthessenek. Parlament előtt van egy adócsomag is, amelyben könnyítő intézkedések is vannak. Ezek közül kiemelte a munkahelyvédelmi akciótervben a kisgyermekes nők foglalkoztatásához nyújtandó munkáltatói kedvezmények könnyebb igénybevetését. A minimálbér, illetve a garantált bérminimum kapcsán is jelentős változások várhatók a jövő évben. A minimálbér 15 %-kal, a garantált bérminimum 25%-kal fog emelkedni. Ez különösen fontos a női szakmák szempontjából, például az egészségügy, a szociális ellátás területén vagy éppen a bölcsődei nevelők esetében. Ez a gender pay gap-re jó hatással lesz és a horizontális szegregáció ellen jó lépésnek tekinthető.

Dr. Beneda Attila a bölcsődei rendszer fejlesztése, átalakítása kapcsán hozzátette, hogy az Államtitkárság célja, hogy a nőknek minél nagyobb választási, döntési lehetőségük legyen. Hogy adott esetben a gyerekekkel otthon lehessenek, ez fontos nemzetstratégiai kérdés is. Ugyanakkor akár családi, akár személyes motivációból, ha egy édesanya úgy dönt, hogy visszamegy dolgozni, akkor az állam feladata, hogy erre a lehetőséget megteremtse. Ezt a célt szolgálja a bölcsődei rendszer fejlesztése, úgy annak rugalmassá tételével, mint a férőhelyek számával a növelésével.

Papp Enikő, a Magyar Női Érdekérvényesítő Szövetség képviselője a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Stratégiával kapcsolatban megkérdezte, hogy várható-e a közeljövőben cselekvési program a stratégia lépéseinek megvalósításához. Ez összefüggésben van a CEDAW-ra való felkészüléssel, illetve a UPR ajánlások megvalósításával is. November 25-én van a nők elleni erőszak felszámolásának világnapja és kezdődik a 16 akciónap a nők elleni erőszak ellen, ezzel kapcsolatban kérdezte, hogy az Isztambuli Egyezmény ratifikálása mikorra várható, hol tart a folyamat, megkaphatják-e a kormányzati szakértői munkacsoport véleményét, amely az előkészítést segítette. Jelezte, hogy a nőszervezetek kimaradtak ebből az egyeztetésből.

Fűrész Tünde a cselekvési tervvel kapcsolatban elmondta, hogy egy akcióprogram van előkészületben. A stratégián nem fognak változtatni, jelenleg is hatályban van. A cselekvési terv kapcsán vannak olyan elképzelések, amelyek egy akcióprogramba be tudnának kerülni. A nők elleni erőszakkal kapcsolatban elmondta, hogy az Isztambuli Egyezmény fő felelőse az Igazságügyi Minisztérium, dolgoznak a ratifikáción. A ratifikáció pontos idejével kapcsolatosan nem tud tájékoztatást nyújtani, de meg fogja kérdezni az igazságügyi minisztert, hogy milyen stádiumban van az előkészítési folyamat.

Dr. Beneda Attila megerősítette, hogy megkeresik az igazságügyi minisztert ebben a kérdésben.

3. napirend: CEDAW felkészülés

Dr. Beneda Attila a bevezetőben elmondta, hogy a 2017-es év sok tekintetben fog a jelentésről szólni, számít a jelenlévők konstruktív együttműködésére.

Fűrész Tünde elmondta, hogy 2013. február 14-én Genfben volt utoljára az ország jelentés védelme. A jövő évben a Nőpolitikai Osztály nagyon fontos feladata lesz, hogy az új nemzeti jelentést elkészítse. Ebben a civil szervezeteknek és valamennyi tárčanak felelőssége van. Ez egy óriási koordinatív összefogó feladat.

Kormosné Debreceni Zsuzsanna, az EMMI Nőpolitikai Osztályának vezetője elmondta, hogy a 2013-as év után 2015-ben egy részjelentést küldött Magyarország néhány olyan kérdésre, amelyet a CEDAW Bizottság meghatározott. Erre kaptunk egy értékelést, amelynek a sarkalatos pontja például a kényszer sterilizációval kapcsolatos kérdések. Számon kéri Magyarországon például, hogy az abortusz eljárásban miért van háromnapos gondolkodási idő. Alapvetően az egészségügyet érintő kérdések ezek. Az ombudsman is adott hozzá véleményt. Nincs még pontos ütemterv arra vonatkozóan, hogy mikorra kell a jelentést elkészíteni. Ezt a Külgazdasági és Külügyminisztériummal együttműködésben hamarosan meg fogják tudni. Annyit tudunk, hogy 2017-18-ban nincs a CEDAW Bizottság napirendjén a magyar védelem. Ettől függetlenül a koordinációs munkát el kell kezdeni. Az adott tárcától bekérjük a megfelelő szaktémákat, amelyekre választ kell adni. A delegáció összetételéről sem tudni még semmit. Az előző védelem Magyarországot széles körű delegációval volt jelen és tetszett a Bizottságnak, hogy milyen felkészültek voltak. Szinte minden érintett tárca küldött ki szakértőt. A jelentésre reagál a Bizottság újabb kérdések megküldésével. A védelem nem feltétlenül a válaszokból indulnak ki, hanem a jó néhány civil szervezet válaszaiból is, akik árnyékjelentéseket készítenek. Reményét fejezte ki, hogy ezúttal is készülnek ilyen árnyékjelentések, vélemények a civil szervezetek részéről a CEDAW-jelentéshez.

Buzás Katalin, a Külgazdasági és Külügyminisztérium Nemzetközi Szervezetek Főosztályáról elmondta, hogy mivel 2013-ban védte meg Magyarország az előző összevont jelentést, a Bizottság az akkori ülésen 2017 márciusát jelölte meg a következő időpontnak. A Bizottság évente háromszor ülésezik, a tevékenysége nagyon leterhelt, mivel széleskörűen ratifikált egyezményről van szó. A feldolgozás menete viszonylagosan lassú, általában egy-egy ülészakon maximum 7 jelentést tud egy-egy ilyen testület megvitatni, illetve érdemben, mélységében is megvizsgálni. 2013-ban egynapos védelme volt Magyarországnak, ezzel ellentétben a gyermekjogi védelemnél – a leterheltség miatt – összesen félnapos védelmi lehetőség volt. A CEDAW ezen egyelőre nem változtatott, továbbra is két ülészak van egy napon, délelőtti és délutáni, amikor meg lehet vitatni az Egyezményben vállalt kötelezettségek

végrehajtásával kapcsolatosan benyújtott jelentéseket, a civil szféra, illetve az egyéb nemzetközi szervezetek által nyújtott a háttérjelentések alapján a különböző kérdésekre a válaszokat. Az elmúlt időszakban 46 ajánlást kapott Magyarország, de ehhez még hozzá kell számítani az általános egyetemes felülvizsgálat (UPR) során a nőket érintő kérdésekben kapott ajánlásokat. Érdemes figyelembe venni azokat az ajánlásokat is, amelyeket a Nőkkel Szembeni Hátrányos Megkülönböztetéssel Foglalkozó Munkacsoport – májusban Magyarországon járt – küldöttsége fogalmazott meg. Ezeket a kérdéseket összességében kell vizsgálni. De nemcsak ezeket a jelentéseket vizsgálja meg a Bizottság, hanem mindazokat a részanyagokat, amelyeket Magyarország adott esetben egy-egy emberi jogi szakértő által körbeküldött vagy ENSZ kérdőívre vonatkozóan nyújtott be. Folyamatosan felmerülő probléma, ezért számítani lehet rá, hogy a csúszás miatt Magyarország 2019-20 körül kap időpontot a legközelebbi védésre. A többi ország sem kap időpontot előbb, a folyamat nem fog felgyorsulni. 2020-ban a 2019-es 2020-as adatok alapján fogja Magyarország megvédeni a jelentését, azt nem fogják elfogadni a tizedik jelentés kiegészítéseként. Ez technikai kérdés. Nagyon fontos az, hogy valamennyi tárca, háttérintézmény, adott esetben más merítésből is dolgozva rengeteg statisztikai, információs adatot, tényeket, terveket, elképzeléseket is benyújtsunk.

Kormosné Debreceni Zsuzsanna hozzátette, hogy valóban nemcsak a kormányzat, hanem az ombudsmani hivatal, az Egyenlő Bánásmód Hatóság, a bíróságok, ügyészségek, különböző a kormányzattól független szervezetek is részt vettek a jelentés elkészítésében.

Dr. Beneda Attila hangsúlyozta, hogy számít mindenki konstruktív támogatására a CEDAW jelentés elkészítése, valamint a védelem kapcsán.

4. napirend: CSW-ra való felkészülés

Dr. Beneda Attila jelezte, hogy a CSW 61. ülészakára is államtitkári részvételt terveznek, Novák Katalin államtitkár asszony részvételével. Hangsúlyozta, hogy a nőpolitikával kapcsolatos ügyekben jó, ha Magyarország magas szinten van jelen a nemzetközi életben.

Fűrész Tünde hozzáfűzte, hogy 2017. március 13-24. között lesz New Yorkban az ENSZ Nők Helyzetével Foglalkozó Bizottság 61. ülészakája, hasonlóan az elmúlt két évekhez Magyarország Kormánya államtitkári szinten képviselteti magát. A fő téma a nők gazdasági megerősítése lesz, a munka világának változó körülményei között, illetve a millenniumi célok teljesülése. Magyarország side eventekkel készül, Roma nők a művészetben címmel már formálódik is egy. **Fűrész Tünde** kérte a résztvevőket, hogy a side eventekre vonatkozó javaslataikat küldjék meg. Egyre több civil szervezet van, amely ECOSOC konzultatív státusszal rendelkezik, reményét fejezte ki, hogy ezek a civil szervezetek ott lesznek New Yorkban és Államtitkár Asszonnyal, valamint a kormányzati delegációval közösen képviselik Magyarországot.

Buzás Katalin elmondta, hogy a KKM mindvégig szorgalmazta a magas szintű részvételt a CSW ülészakáin. Nagyon jó, hogy Államtitkár Asszony elköteleződött a részvétel iránt. A side eventek – a Bizottsági ülések kísérő rendezvényei – egy-egy ország megjelenítését, bemutatkozását jelentik, mindig adott témára fókuszálva, amely kapcsolódik az ülészak témájához. A 60. ülészakán Magyarország az egyik legaktívabb volt a side eventek tekintetében. A szaktárcával és más new yorki szereplőkkel még zajlik az egyeztetés, hogy milyen side eventekre kerülhet majd sor. A 61. ülészakában hangsúllyal szerepel a 2030 Fenntartható Fejlődési Célok agendájának nőkre vonatkozó pontja végrehajtásával

kapcsolatos közös fellépés és akciók kidolgozása, elsődlegesen a nők esélyegyenlősége megteremtésével összhangban. A side eventek megszervezése összhangban lesz a magyar részről korábban, a UN Women, illetve a CSW kapcsán is tett vállalásokkal. Ezek fent vannak az ENSZ és a UN Women honlapján. Többek között a Szexuális Erőszak Ellen a Konfliktusokban témában, vagy a nők esélyegyenlőségének, gazdasági életben való szerepvállalásuk megerősítése, a családdal összhangban. A 60. ülészak egyik side eventjén, amelynek témája a tehetséggondozás volt, Polgár Judit sakknagymester volt az egyik fő előadó. Friss hír, hogy Polgár Judit sakknagymestert nevezte ki az ENSZ az egyenjogúságot szorgalmazó program egyik arcának.

Kormosné Debreceni Zsuzsanna megjegyezte, hogy a napokban Magyarország tagja lett az Emberi Jogi Tanácsnak.

5. napirend: Egyebek

Dr. Beneda Attila beszámolt a Család- és Ifjúságügyért Felelős Államtitkárság egyik kezdeményezéséről, egy több milliárd forintos tartalmú EFOP pályázatról, melynek fő célja az atipikus női munkavégzés különböző formáinak felkutatása, megvalósítása, pilot projektben való kipróbálása. A rugalmas munkavégzés, a job sharing, távmunka és sok mindent szeretnének ebben kipróbálni és bevezetni, ami segíti a nőket abban, hogy az élethelyzetüknek megfelelően a legkönnyebben tudjanak a munka világában is és otthon is helyt állni. A projekt megvalósulása közös érdek lenne, sajnos a Brüsszellel való tárgyalásokban megakadt. A projekt útjában álló akadályok elhárítása nem csak az Államtitkárságon múlik, de mindent megtesznek ennek érdekében.

Fűrész Tünde megerősítette, hogy Európai Uniós forrásokat szeretnének fordítani arra, hogy a nők életében a munka és a család egyensúlya minél inkább biztosított legyen. A nők foglalkoztathatóságát szeretnék támogatni.

Kormosné Debreceni Zsuzsanna beszámolt róla, hogy Magyarország részt vesz Európai Uniós és Európa Tanácsi (a továbbiakban: ET) szakmai fórumok munkájában, mint például a High Level Group on Gender Mainstreaming az Európai Bizottság mellett működő gender bizottság, illetve az ET-ben a Gender Equality Commission-ben (a továbbiakban: Nemek Egyenlősége Bizottságban). Mindkét bizottságban változások történtek. Átszerveződött az Európai Bizottságon belül az az igazgatóság, amelyhez a nemek egyenlőségének kérdése tartozott, most a fogyasztóvédelem alá került be ez a kérdés. A csapat is teljesen megváltozott, amelyik eddig vitte a kérdéssel kapcsolatos bizottsági munkában a témát. Az Európa Tanácsban szintén változás történt a bizottság elnökségében, eddig a bizottság elnöke Sergiy Kyslytsya úr volt, aki egy ukrán hátterű diplomata. Az éves második ülésen szavazták meg az új elnököt, az osztrák kormány képviselőjét, Eva Fehrenbach asszonyt, aki az egyetlen jelölt volt. Nemek egyenlőségéről lévén szó, férfi alelnököt választottak mellé, Charles Rendell urat.

Kormosné Debreceni Zsuzsanna elmondta, hogy az EIGE-ben, a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének management board-jába bekerült **Gerberné Varga Zsuzsa**. Az EIGE által rendezett konferencián, amely a nők és a tudomány kérdéséről szólt, sikerült a Magyar Tudományos Akadémia képviselőjével kapcsolatot teremteni, akivel a jövőben ezen a téren – a Nők a Tudományban Egyesületen kívül – együtt tudnak majd dolgozni.

Kormosné Debreceni Zsuzsanna elmondta, hogy az Európa Tanács Nemek Egyenlősége Bizottságának napirendjét az ET 2014-17. közötti stratégiája határozza meg. A Bizottságnak

volt egy prominens vendége, Nils Muiznieks úr, az Európa Tanács emberi jogi biztosa. Több ország részéről felvetődött az a probléma, hogy elbizonytalanodott a gender kérdés, nyelvi problémák akadtak, fordítani nem igazán tudják, sok helyen, az értelmezésével gondok vannak. Nagy viták tudnak lenni egy-egy társadalomban a gender kérdés körül, mert a konzervatívabban, hagyományosabban gondolkodó réteg nem igazán fogadja el a liberálisabb, progresszívebbnek tekintett véleményeket. Úgy látják, hogy párbeszédet kell kezdeni ennek érdekében, hogy helyre tegyék ezt a kérdéskört. Biztos Úr készséget mutatott arra, hogy ebben segítséget nyújtson, közbenjárjon. Itt is központi kérdés volt a CSW-ra való felkészülés, az Európa Tanács is készül side eventre, az egyik főbb témája, a szexizmus kérdéskörében. A másik fontos témában, nők igazságszolgáltatáshoz való hozzáférése témájában több rendezvény volt, készül egy dokumentum jövő év elejére ebben a tekintetben. Volt egy olyan projekt, amely Moldovát, Georgiát, Azerbajdzsánt és Örményországot vizsgálta. Hangsúlyos volt az isztambuli egyezményvel kapcsolatos kérdéskör. Eddig 22 ország ratifikálta, mind az emberi jogi főbiztos, mind a bizottság is kifejezte azt a véleményét, hogy ezt a folyamatot fel kellene gyorsítani. Előtérbe került az ENSZ Biztonsági Tanácsnak 1325. sz. határozata a béke, biztonság és nők védelmében. **Kormosné Debreceni Zsuzsanna** itt köszöntötte **Jan Marie Fritz** professzor asszonyt a Cincinnatti Egyetemről, aki Fullbright ösztöndíjjal tartózkodik Magyarországon, és akinek pontosan ez a szakterülete. Ezen kívül háborús mediáció kérdésével is foglalkozik. Nagyon sok háborús konfliktus van a világban, ami a nőket nagyon rosszul érinti. A High Level Group egy korábbi szakértője az ET-ben most azt a feladatot kapta, hogy az ET teljes szervezetében a gender mainstreaminget valósítsa meg. Kapott egy több éves megbízást, hogy világítsák át a szervezet minden létező szinten, és minden módon és eszközzel valósítsák meg az ET intézményében a nemek egyenlőségével kapcsolatos teljes spektrumot. Fontos az ET-nek a regionális együttműködés, ezen belül is a mediterrán térséggel. A jövőben erősödni fog ez az együttműködés, hiszen egy kicsit összefügg a migrációs folyamatokkal. Az ET komolyan foglalkozik még a nemiszerv csonkítással, illetve az erőszakkal kötött házasságok kérdéskörével, erről is készül tanulmány. Várhatóan ez a két kérdéskör a jövőben még nagyobb hangsúlyt fog kapni. Ez a két kérdéskör nem áll távol tőlünk, mert egyrészt vannak nagyon korán kötött házasságok, amelyek nem biztos, hogy támogatandók, illetve a hozzánk kerülő migránsok kapcsán a nemiszerv csonkítás kérdése is jelen van. Az áldozatok kezelése, orvosi ellátása, lelki támogatása elkerülhetetlen, hogy mi is komolyan vegyük a jövőben.

Kormosné Debreceni Zsuzsanna elmondta, hogy 2016. november 28-30-án Budapesten lesz a Water Summit, a Víz Világtalálkozó, melynek a fő üzenete: A víz összeköt. A Világtalálkozónak négy kísérőrendezvénye lesz, köztük egy női fórum. A női fórum előkészítésében egy munkabizottságban részt vett az Államtitkárság, a megfelelő tárcák, civil szervezetek képviselői és kutatók. A nőknek óriási szerepük van a vízzel kapcsolatos kérdésekben, a háztartás, a fenntartható fejlődés, a nevelés terén, illetve azokban a szakmákban is növekedjék a nők száma, amelyek foglalkoznak a fenntartható fejlődés a vízmenedzsment kérdéskörével. A Water Summit programjai egy nemzetközi bizottsággal való egyeztetés útján szerveződtek.

Papp Enikő hozzáfűzte, hogy a tervezett akcióprogram és az egyéb események, kezdeményezések kapcsán fontos szempont átfogó szemléletmódban gondolkodni a nemek egyenlősége tekintetében. Nem véletlen, hogy a CEDAW egyezmény vagy egyéb nemzetközi normák a nők elleni diszkrimináció minden beavatkozási területét érintik, és az sem véletlen, hogy a probléma gyökeréig kell visszanyúlni, anélkül, hogy a korlátozó nemi szerepekre, sztereotípiákra, előítéletekre átfogó módon reagálnánk. Még a bármilyen jó szándékú egyéni programok sem biztos, hogy meghozzák a megfelelő eredményt. A UPR kapcsán megkérdezte, hogy a nemi szempontú hatásvizsgálat hogyan érvényesül a jogszabályok

előkészítése, illetve majdani végrehajtása kapcsán. Szeretne kapni egy módszertant arra, hogy hogyan alkalmazzák ezt a jogszabály tervezési folyamatban. Illetve felajánlotta a szakmai tapasztalataikat, hogy hogyan érdemes ilyen hatásvizsgálatokat csinálni. Az Európai Unió források felhasználása kapcsán is a nemek egyenlősége szempont megvalósulásának módszertanát szeretné megkapni a teljes folyamatra az előkészítéstől a projektek végrehajtásának ellenőrzéséig. A Védőháló a családokért program is érintette a nemek egyenlősége témáját, a családon belüli erőszak és egyéb más fontos témák mellett. A közép-magyarországi régió és a budapesti székhelyű civil szervezetek, nőszerzők nem indulhattak. Ezzel kapcsolatban kérdezi, hogy ennek mi az indoka. Van-e olyan uniós elvárás, ami miatt ki kellett hagyni a régiót? Illetve kérdezte, hogy lesz-e újabb kiírás ebben a témában, amelyben már a budapesti székhelyű szervezetek is indulhatnak.

Dr. Beneda Attila a metodológiával kapcsolatosan elmondta, hogy akár egyéni, akár átfogó szemléletet próbálnak a nemek közötti egyenlőség tekintetében vizsgálni. Kifejezetten erre vonatkozó metodológia nincs. Az értékes, konstruktív szempontokat, szempont rendszereket, észrevételeket szívesen veszik. Megköszönte a Szövetségnek, ha átad olyan tapasztalatokat, amelyek a jogalkotás rendszerébe illesztve felhasználhatóak. Férfiak atipikus munkavégzésére irányuló kezdeményezés nincs. Ilyen értelemben az Európai Unió tervezésben kifejezetten az egyenlőtlenségek helyreállítása a cél. Megerősítette, hogy a projekt előkészítésének fő vezérlő irányelve a nők döntési szabadságának növelése. A konvergencia-régió kérdésköre minden uniós projektnél nehézséget jelent. Mindig igyekszik az Államtitkárság más lehetőségeket is találni, de ilyen szempontból a brüsszeli gondolkodás nem feltétlenül azonos a hazaival. Nem mindig sikerül megoldást találni, de a szándék egyértelmű.

Alföldi Andrea, a Magyar Nők Szövetsége képviselőjeként **Papp Enikő** kérdéseire reagálva elmondta, hogy a Széchenyi 2020 és a 2014-20 között megvalósuló EU-s pályázatok bírálata, illetve Monitoring Bizottságban lévő munkában részt vesz a Magyar Nők Szövetsége. Az EFOP-ban a Nagycsaládosok Egyesülete képviseli a nemek egyenlőségét. A Szövetségük többször tartott beszámolót az 5 monitoring bizottságban végzett munkáról. November 12-én a női KKV-szektorban tartottak beszámolót a Budapesti Iparkamara támogatásával, egy alkalommal a Magyar Női Akadémia részére, illetve a Területi Önkormányzatok Szövetségében is többször. Sok anyaggal rendelkeznek, ezeket szívesen megküldi **Papp Enikő** részére. Nagyon sok pályázati kiírás többségében a civil szervezetek miatt késett, mert a Zöldekkel együtt, illetve az Európai Bizottság tagjaival együtt nagyon erőteljes horizontális elveket képviselő indikátor csomagot adtak le, amelyet végül minden bizottság elfogadott. Így a Partnerségi Bizottságban is nagyon sok munkacsoportban folyt a munka. A Miniszterelnökség, illetve az irányító hatóság meghajolt a civil szervezetek kérése előtt, főleg a zöld témában. Felajánlotta, hogy megküldi **Papp Enikő** részére azt a tervezetet, amely a horizontális szempontokból a nőkre vonatkozó részeket tartalmazza, amely a 2014. előttihez képest nagyon kibővült. Nagyon fontos szempont, hogy azok a pályázatok plusz pontokat kapjanak, akik a nőkkel kapcsolatban tesznek lépéseket alkalmazotti, illetve munkaerőpiaci tekintetben. A bírálással kapcsolatban elmondta, hogy 2017 augusztusáig vannak kiírások és 2018-19-ben kezdődnek meg az elbírálások, a pályázatok akkorra fognak befejeződni. A bírálás 2020-ig tart.

Dr. Beneda Attila megköszönte a szakmai kiegészítést. Fontosnak tartja, hogy az épülő társadalomban a civil szféra ne csak párhuzamos módon érintkezzen a Kormánnyal, hanem egymással is. Bízthatná a szervezeteket, hogy egymással is találják meg a megfelelő fórumot a kommunikációra, mert adott esetben ugyanarra a dologra nem feltétlenül ugyanaz a

szempontrendszer mentén néznek. Így szinergiában is előjöhetnek olyan gondolatok, olyan értékek, amelyek a jogalkotásban a Kormánynak segítségére lehetnek.

Morvai Krisztina EP képviselő az EP Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottságának (a továbbiakban: FEMM) tagjaként és a régi Nőképviselői Tanács tagjaként kívánt megfigyelőként részt venni az ülésen. 2002-06 között tagja volt a CEDAW Bizottságnak. Elmondta, hogy elkötelezett a nők méltóságáért, jogaiért és egyenjogúságáért. A CEDAW-s témakörhöz kapcsolódóan elmondta, hogy a CEDAW nem csak a jelentéstételről szól, mint egy vizsgára való felkészülés a Kormány, illetve a nem kormányzati szervek részéről. A Bizottság ajánlásait közhírré kellene tenni. Az újságokban nagyon keveset lehetett olvasni 2013-ban a Bizottság ajánlásairól vagy a soron kívüli jelentés készítéséről. Viszonylag keveset hallani arról, hogy hogyan folyik az ajánlások szisztematikus áttekintése és végrehajtása. Ha az aktuális Kormány valamiért nem tud azonosulni egy adott ajánlással és nem akarja végrehajtani, akkor társadalmi vitát kellene kezdeményezni civil szervezetek bevonásával, vagy megindokolni, hogy miért nem. Személy szerint egyetért az abortusz vonatkozásában a háromnapos gondolkodási idő kérdésével, de erről is érdemes lenne vitatkozni. Az abortusz kérdéskörében meg kell hallgatni az érintett, abortuszon keresztülment nőket, akik 10-20-40- éve mentek ezen keresztül vagy akik, most készülnek rá. Még ha csökkent is az abortuszok száma, még mindig fel kell tennünk azt a kérdést, hogy a XXI. században Európában nők miért kényszerülnek arra, hogy ilyen testileg és lelkileg egyaránt fájdalmas beavatkozáson kell keresztülmenniük. Ezt nem politikai világnézeti harcnak kell felfognunk, aminek végső soron a nők az áldozatai, hanem mondjuk a CEDAW Bizottság ajánlása egy lehetőséget és keretet és apropót ad arra, hogy elkezdjünk erről beszélgetni. Szeretne többet tudni arról, hogy hogyan folyik a monitorozása az előző CEDAW ajánlások teljesítésének. A nem tipikus munkavállalási formákkal kapcsolatban megjegyezte, hogy a korszerű családfelfogásban férfi és nő közös vállalása a családalapítás, a gyermekekért és a családért való feladatok és örömök megosztása. Ebből következően vannak olyan életszakaszok, amikor a férfi vállalhat atipikus munkát annak érdekében, hogy a felesége a küldetését be tudja tölteni, ha neki éppen a hivatásában kell helytállnia. Javasolta a kérdés ilyen fajta családbarát megközelítését. Felajánlotta, hogy egy másik alkalommal a Munkacsoportnak, teljesen politikamentesen, tárgyszerűen beszámolna az Európai Parlament Női Jogi Bizottságának munkájáról, arról, hogy milyen témákkal foglalkoznak mostanában, mire készülnek, arról, hogy ezek Magyarország vonatkozásában mit jelentenek, milyen jó dolgokat hozhat.

Ferenczi Andrea, a Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség elnöke megköszönte az Emberi Jogi Munkacsoport Titkárságának a lehetőséget arra, hogy rendszeresen ülésezhessen a Tematikus Munkacsoport, valamint arra, hogy a november 17-ei Konferenciára szóló meghívót továbbították a Tematikus Munkacsoport tagjainak. Talán ennek is köszönhetően, valamint a jó propaganda miatt a teremben többen is vannak, akik részt vettek a konferencián. **Fűrész Tünde** miniszteri biztos asszony előadóként tisztelte meg konferenciát, de részt vett a Belügyminisztérium munkatársa és **Jan Marie Fritz** professzor asszony is, akivel a CSW 60. ülésén, New Yorkban ismerekedtek meg. Professzor Asszonynak tetszett az életszerű, gyakorlatias és Magyarországon érdekes kérdéseket felvető konferencia. A Női Karrierfejlesztési Szövetség mindig hangsúlyozza, hogy kihívás a nők munkába állása és minél hosszabb ideig munkában tartása a családi élettel összeegyeztetve. A nőknek a munka és család egyensúlyának kérdése életük végéig felmerülhet, hiszen sok olyan nő van, aki nagyon sokáig értékes munkát szeretne végezni. A konferencia címe is ez volt: Munka és család minden korban. A Parcel Hungary humán szféra csúcskonferencián rendezték meg, mindig hangsúlyozva, hogy ez egy HR téma. Fontos az összes stakeholder bevonása, akik ott

vannak és a cégekkel együtt ünnepelve kiosztják a Legjobb Női Munkahely díjakat is. Simon Attila, az NGM foglalkoztatásért felelős helyettes államtitkára is előadó volt a konferencián. A Szövetség a térségben szinte az egyetlen ENSZ konzultatív NGO, a megalakulása, 2003 óta nagyon jó nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik, így viszi a világba a jó példákat Magyarországról, Magyarországra pedig azt hozza haza, ami alkalmazható, ami az ország javát szolgálja. Hagyományos kapcsolatuk van a FEMM-mel is, Járóka Livia képviselő asszonnyal voltak kapcsolatban, amikor elnök-helyettes volt, és 2003 óta minden hónapban megjelentetik a saját weboldalukon a FEMM hírlevelét. A nemzetközi kapcsolatrendszerből következik, hogy Magyarországról egyedül meghívást kapott a világ legnagyobb női konferenciájára, amelyet májusban rendeztek Koppenhágában, Women Deliver címmel. Egy amerikai szervezet rengeteg pénzt áldozott erre, és főleg amerikai, skandináv és német cégek, gyógyszergyárak voltak a szponzorai az eseménynek. A harmadik világból, Ázsiából, Afrikából nagy számban vettek részt a konferencián, főleg tinédzser korú és fiatal hölgyek. Az ottani fiatal nők felemelkedése volt a konferencia fő témája. A mi térségünknek semmilyen problémája nem merült fel, de azért jó, ha tudjuk, hogy a harmadik világban mi történik. A Szövetség honlapján erről az érdekes konferenciáról is van fent információ. Elmondta, hogy rengeteg idős női szervezetnek a tagja. Egy amerikai idős szervezet delegálta októberben Brnoba egy kétnapos demográfiai konferenciára, Preparation of the Society for Demographic Change. A miniszterelnök majdnem végig ott volt személyesen, valamint a humán erőforrás és a családügyi minisztérium miniszteri szinten vett részt a konferencián. A konferenciának volt egy aktív időskor része, ahol előadást tartott a magyarországi helyzetről. Sikeres kapcsolatokat teremteni, egy családügyi helyettes államtitkár asszonnyal volt alkalma beszélgetni. A cseh családügyi minisztérium örülne egy együttműködésnek a magyar családügyért felelős minisztériummal. Rendkívül jók a csehek családügyi és az idősekkel kapcsolatos intézkedései, rendkívül értékes civil szervezeteik vannak. Véleménye szerint Magyarország és Csehország között egy jó együttműködést lehetne kialakítani, méltatva az amúgy is fontos visegrádi kapcsolatainkat. Reményét fejezte ki, hogy a CSW 61. ülészakán is részt vehet a Szövetség. Hangsúlyozta, hogy az ENSZ-ben a Women's economic empowerment gazdasági kérdés és a Szövetség által képviselt nők és foglalkoztatás kérdésköre nagyon ritka. Beszámolt róla, hogy nyertek egy Erasmus+ pályázatot partnerként. 4 egyetemen és idős szervezetekkel fognak együttműködni. A projekt a fiatalok vállalkozóvá válására irányul. A Szövetség egy olyan projekt előkészítésében vesz részt, amelynek értelmében az idősebb, tapasztalt vállalkozók hogy tudják átadni a tudásukat ezeknek a fiataloknak. 2016. november 24-én lesz a kickoff meeting Anconában. Ez is egy olyan lehetőség és olyan pénz, amelyet Magyarország érdekében lehet majd kamatoztatni. Mindig keresik az együttműködést a minisztériumokkal is. Jó lenne a „Március a fogyatékkal élő nőké” programnak megfelelő helyszínt találni. Ez a program jó alkalom lenne a paralimpikon hölgyeket megünnepelni. Végül elmondta, hogy Dunai Mónika, a Női Méltóságért Bizottság elnök asszonya is ott volt a konferencián, vele is jó kapcsolata van Szövetségnek.

Dr. Beneda Attila megköszönte a beszámolókat.

Dr. Bodgál Ildikó, az NGM Munkaerőpiaci Szabályozási Főosztálya képviselőjeként az atipikus munkavégzés kapcsán elmondta, hogy a 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről generális szabályokat tartalmaz. Ezeket a generális szabályokat csokorba szedve az atipikus munkavégzést jól kidolgozta a Munka Törvénykönyve. Nőkre és férfiakra egyaránt hatályosak ezek a rendelkezések. A foglalkoztatási tárca már 2012-ben is kiírt az atipikus munkavégzésre vonatkozó ismeretterjesztésre, tájékoztatásra projekteket, ezek mind futnak. Mindenképpen jó dolog, ha a nők tekintetében is tájékoztatják a nőket, a női

szervezeteket azokról a lehetőségekről, amelyeket a munka törvénykönyve tartalmaz, de a tárca a szociális partnerek bevonásával, a munkaadói és a munkavállalói oldal aktív részvételével ilyen tájékoztatást gender-függetlenül folytat.

Dr. Beneda Attila elmondta, hogy a jogszabályi keretek tartalommal megtöltése is egy feladata a kormánynak.

Kováts Eszter, a Fridrich Ebert Alapítvány képviselője elmondta, hogy örömmel hallgatta a jogszabályi változtatásokat, illetve a bölcsődei rendszer átalakítása kapcsán az egyszülős családok megsegítését. Mert ez kicsit abba az irányba mutat, hogy már nem csak a jobb módú családok és jobb módú párok kapnak segítséget. Ez a családi adókedvezménnyel vagy a CSOK-kal szemben sokkal szélesebb körnek elérhetőek. Ez egy jó irány. **Morvai Krisztina** felvetésére és **Bodgál Ildikó** szavaira reagálva elmondta, hogy hiába generálisak a szabályok, hogyha amúgy az a gyakorlat, meg az a munkaerőpiaci valóság, hogy amíg a női szektorok alulfizettek, amíg a nők kevesebbet keresnek, addig a családoknak nincs igazából választási lehetőségük abban, hogy melyik szülő menjen rész munkaidőre, illetve ki maradjon otthon. Ebben a tekintetben várható-e valami változás? Nem azért kell bátorítani az apákat, hogy végre álljanak be ők is otthon, hanem hogy a munkáltatóval szemben ők is érvényesíthessék ezt a jogukat. A család-munka összeegyeztetés kérdése kapcsán mindig a kisgyerekekről beszélünk, de egyre nagyobb a nyomás az idősgondozás kérdésében. Az intézményi rendszer nagyon-nagyon alulfinanszírozott, rettenetes munkakörülmények vannak, az idősgondozás kiszerveződik a családokra, vagyis a nőkre. A következő évtizedekben ez egyre súlyosabb probléma lesz. Megkérdezte, hogy milyen intézkedések várhatók ezzel kapcsolatban. A 16 akciónap a nők elleni erőszak ellen egyik programpontja az a „Más állapotot a szülészetben” című kezdeményezés. A szülészeti erőszak is nők tömegét érinti társadalmi helyzetűtől, településtől függetlenül. Konkrétan milyen az egészségügyben ennek a területnek a kezelése? Az Emberi Jogi Munkacsoportban, illetve a nők helyzetéről gondolkodva ezek fontos témák lehetnek.

Dr. Beneda Attila záró gondolatként biztatta a munkacsoport tagjait, hogy találják meg azokat a fórumokat, ahol a különböző nőkkel való kérdésekben a civil szféra egymással is minél gyakoribb és minél több kérdésben szót tud váltani. Az utolsó hozzászólás felvetéseivel kapcsolatban is kérte, hogy január hónap során küldjék meg a napirendi javaslatukat, hogy kölcsönösen fel tudjanak készülni a témákra, ne csak felvetések szintjén hangozzanak el. A következő munkacsoportülésre várhatóan 2017 tavaszán kerül sor. Mindenkinek megköszönte a részvételt és lezárta az ülést.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra szakreferens

Látta: Szabó-Princz Viktória titkárságvezető

Jóváhagyta: dr. Beneda Attila, család- és népesedéspolitikáért felelős helyettes államtitkár